

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום ראשון ד' בתשרי תשע"ז | דף היומי בבלי: סנהדרין ע.

דף היומי בהלכה: מסימן רנ"ז סעיף ד' עד סעיף ח'.

מוסר: פרק ג' ולך נא ראה' עד פרק ד'. | קנין חכמה הלימוד השבועי: 'אמרו רז"ל שאין התשובה' עד 'וכן אמרו רז"ל על אברהם'.

ענייני דיומא

על פת פלטה, וההנהגות 'לחומרא' בעשרת ימי תשובה

מכך יגרום להתבוללות. מן הדין אין איסור אלא בלחם שאפה הגוי עבור בני ביתו, אבל לחם שאפה במטרה למוכרו (- פת פֶּלְטָר), יש שנהגו להקל ולאכול, משום שאין בכך קירוב הדעת כבלחם שאפה לעצמו (ראה שולחן ערוך יורה דעה סימן קיב); ואם יהודי השתתף בהסקת התנור לאפיית הלחם, הריהו מותר אף כשאפאו הגוי עבור בני ביתו. ובעשרת ימי תשובה - אף המקל לאכול לחם שיהודי לא השתתף באפייתו, יחמיר בכך בימים אלו. [שו"ע או"ח תרג, א ומשנ"ב א; ביאורים ומוספים דרשו, 1-2]

בעשרת ימי תשובה ראוי יותר מבכל השנה להחמיר בדברים שמעיקר הדין ניתן להקל בהם אך יש מקום להחמרה בהם, משום שבימים אלו נכון להתרחק יותר מן הרגיל מכל חשש איסור, וטעם נוסף, מפני שהקב"ה מתנהג בימים אלו במידת החסידות, שהיא לפנים משורת הדין, ולכן ראוי גם לאדם לנהוג כך. ואין בכך חשש נדר של 'מנהג טוב', משום שמלכתחילה נתקבלו החומרות לימים ספורים, ולא כמנהג קבוע.

אחת הדוגמאות שחכמינו ז"ל הביאו להנהגה זו: אסור מדרבנן לאכול לחם שנאפה בידי גוי, אף אם אין ספק על כשרותו, מחשש שקירוב הדעת הנוצר

ענייני דיומא

זפעם אמר לאחד מהשואלים הלא בשנה שעברה כבר יעצתיך להתחזק באמירת הברכות כראוי

מזן הגרש"ז אויערבך זיע"א, על מה צריך לתקן בימים אלה

זפעם אמר לאחד משואלים אלו: הלא בשנה שעברה כבר יעצתיך להתחזק באמירת הברכות כראוי, ודבר זה יש בו כדי להוסיף בכל שנה ושנה, כי רחוקים אנו ביותר משלמות בענין זה. ומ"מ להפצרתו אמר לו שיקבל על עצמו להתחזק באמירת "עלינו לשבח" כראוי, שהוא שבח גדול וחשוב והצבור מזלזלין בו. ויצויין שנשאל פעם רבינו אודות נער שנעשה בר מצוה בימים אלו, אם נכון להמנע מעריכת שמחה של מצוה ברוב עם כנהוג, ותמה על כך באומרו הרי שמחה של מצוה אמיתית היא, ששמחים עמו על קבלתו עול תורה, ואדרבא מענינא דיומא הוא, כי זהו עיקרא של תשובה "השיבנו אבינו לתורתך".

לשואלים על דבר תיקון המעשים בימים אלו, היה רבינו מדריך שיקבלו על עצמם להתחזק במשך השנה הבאה בדבר מסויים - שלהשערתם יוכלו לעמוד בו, ובפרט להוסיף בכוונת הלב בתפילה וברכות.

ורגיל היה להטעים דבריו באמרו, הנה בין אדם לחברו אין מצוי כלל שישכח אדם ולא יזכור אם הודה לחברו או לאו, ואילו בברכות מצוי הדבר אצל רבים שאינם זוכרים אם ברכו ברכת בורא נפשות או לא וכדו', ואין זה אלא מפני חסרון שימת הלב והרגשת ההודאה כראוי, ולכן בדבר הזה עלינו להתחזק הרבה, כי מה פנים לו לאדם כשאומר דברי הודאה ולבו בל עמו.

הדף היומי בהלכה

באיזה אופן ניתן לכסות סיר המונח על הכיריים במגבת?

שאינה נוגעת בסיר - ויש ביניהם רווח ניכר - אין זה נחשב להטמנה, ומותר. ובדומה לכך, מותר להניח תבנית בתנור באופן שאין בו איסור שהייה, ואין זה נחשב להטמנה, ואף אם מכסה את התנור במגבת. [שו"ע רנז, ח, ומשנ"ב מב, מג, מד ומו; ביאורים ומוספים דרשו, 37, 40 ו45]

סיר המונח על הכיריים או על פלטה חשמלית, או על גבי סיר המונח עליהן, אסור לעוטפו במגבת וכיוצא בה, אף בערב שבת, כיון שהמגבת מוסיפה חום לתבשיל מחמת האש, והטמנה' המוסיפה חום אסורה אף בערב שבת. ואם מניח על גבי הסיר מגש שרחבו יותר מרוחב הסיר, ופורס עליו את המגבת, כך

חשוב לדעת לפני שמטמינים כמה סירים יחד

והטמנת כמה סירים יחד במגבת אחת – יש שהורה שנחשבת כהטמנה מלאה ואסורה לכל הדעות, על אף שביחס לכלל סיר ההטמנה היא 'במקצת'. [שו"ע רנז, ח, משנ"ב מו, וביה"ל ד"ה נוגעים, וד"ה שרי; ביאורים ומוספים דרשו, 39, 40, 42 ו-46]

'הטמנה במקצת' – כלומר, כיסוי ועטיפת חלק מהסיר בלבד – נחלקו הפוסקים אם אסורה. ולדעת המתירים – נחלקו הפוסקים אם ההטמנה במקצת מותרת גם כשמכסה את התבשיל במגבת וכיצא בה מלמעלה. והטמנה בתנור כאשר זופן התנור נוגעת בתבנית – לדעת המתירים אין זו הטמנה, כיון שהתבנית מגולה מִיָּתֵר צדדיה; אך לדעת המחמירים, יתכן שאף אופן כזה נחשב להטמנה.

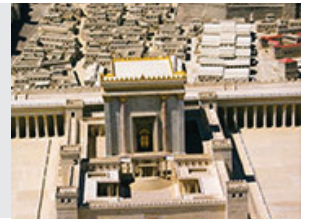
האם מקיימים בשתייה חמה את מצות 'חִמְיִן' בשבת?

להקפיד שיהא זה בסעודת היום. ובשתייה חמה, מקיימים את המצוה, אך לא בשלימותה כבאכילת חמין. וכבר אמר החכם מכל אדם: "שומר מצוה לא ידע דבר רע", וזוכה בזכות זו לראות בביאת משיח צדקנו, במהרה בימינו. [שו"ע רנז, ח, ומשנ"ב מח-מט; ביאורים ומוספים דרשו, 47, 49 ו-50]

מצוה לאכול 'חִמְיִן' בשבת, כי זהו כבוד השבת, ועונג שבת, וכן מנהג אבותינו מדורי דורות. אולם, מי שאכילת החמין מזיקה לו, אינו מחויב בה. ומי שהאכילה אינה מזיקה לו, אך אינה נעימה לו, כגון בקיץ מפני החום – יש שהורה שלא ימנע ממנהג ישראל לאכול. ודי באכילת חמין בסעודה אחת; ויש

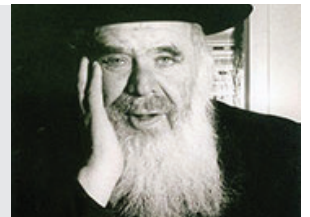
לימוד סדר קדשים הוא הכלי היחיד שבו ניתן להשלים את הנפש!

משלים את נפשות כל ישראל. אבל בזמן הזה, שלא ניתן לקיים את כל מצוות הקרבנות ועבודת המקדש – כיצד ישלימו ישראל את נפשם? והתשובה – שהמצוות שלא ניתן לקיימן בפועל, יושלמו על ידי לימוד הלכותיהן, וכיון שעמל אדם בלימודן ומצפה שיבואו לידי קיום – נחשב לו הדבר למעשה, ומשלים את נפשו לעתיד לבוא בכל המצוות. [תורה אור, פרק ז']

ידוע ומפורסם מה שכתבו רבותינו שכשם שיש בגוף רמ"ח אברים ושס"ה גידים, כך יש בנפש; ורמ"ח מצוות עשה הן כנגד רמ"ח האברים, ושס"ה מצוות לא תעשה הן כנגד שס"ה הגידים; ועל ידי קיום כל המצוות נשלמת צורת נפשו שיעור קומתו של כל אדם מישאל. ולכאורה יש לשאול – בזמן שביית המקדש היה קיים, ניתן היה להשתלם בכל המצוות, והגם שיש מצוות שנועדו רק לכהנים, לבית דין, או למלך, מכל מקום כיון שכל ישראל נקראו נפש אחת, קיומן של המצוות על ידי מי שנצטוו עליהן

"איך אני יודע זאת, שאל הגאון רבי חיים שמואלבליץ זצ"ל; כי ממקום מושבי שמעתי אותה זועקת: "רבנו של עולם, אני מוחלת לבעלי" ותאמינו לי, היה לה על מה למחול! וכששמעתי זאת ידעתי שניצלנו

"אתם יודעים מה הציל אותנו?", שאל ראש הישיבה את תלמידיו לאחר המלחמה כששחזרו את אותם רגעים מתוחים, "אני אגלה לכם מה הציל אותנו: לא הרחק ממני ישבה אישה שהיתה גרה ליד הישיבה, אותה אשה היתה עגונה כבר עשרים שנה כאשר בעלה עזב אותה לאנחות, אנחנו יכולים לתאר לעצמנו כמה היו עלובים וקשים חייה מחמת מעשה זה של בעלה, היא נאלצה להיות כובסת, לכבס את בגדיהם המלוכלכים של זרים כדי שיהיה לה אוכל להכניס לפיה, ולמה? כי בעלה שהיה אמור לפרנס אותה, נטש אותה! והיא, היא הצילה אותנו!"

"איך אני יודע זאת? כי ממקום מושבי שמעתי אותה זועקת: "רבנו של עולם, אני מוחלת לבעלי" ותאמינו לי, היה לה על מה למחול! וכששמעתי זאת ידעתי שניצלנו, כי בעצם מה שהיא אמרה זה: אם אני מסוגלת למחול גם אתה ריבוננו של עולם יכול למחול. זה מה שהציל אותנו!"

הימים ימי מלחמת ששת הימים, עם ישראל - יהודי ישראל ויהודי העולם כולו במתח רב מתפללים ומייחלים לנס, נס של דוד וגלית במהדורה חוזרת: ארץ ישראל מוקפת אויבים ברוב גבולותיה ועתה הם יצאו כולם יחדיו למלחמה כוללת להכניע את העם היהודי.

בתי המדרשות ברחבי העולם המו מתפללים שהרבו בתפילות ובתחנונים לפני בורא עולם שיחוס נא על עמו ויצילם. ירושלים היתה מופגזת שוב ושוב על ידי הטילים הירדנים ששטפוה בברד של מתכת ללא הפסקה. תושבי ירושלים הצטופפו במקלטים כשפיצוצי הפגזים נשמעים מעל לראשיהם בקול מחריש אזנים. "שמע ישראל ה' אלוהינו ה' אחד", נשמעת הקריאה שוב ושוב מיושבי המקלט המבוהלים שהבנין שתחתיו הם יושבים סופג פגז אחר פגז.

במקלט עצמו מצטופפים חלק מתושבי שכונת בית ישראל יחד עם תלמידי ישיבת מיר ובראשם רבם ראש הישיבה הגאון רבי חיים שמואלבליץ זצ"ל, שלא פסקו מללמוד ולומר פרקי תהילים.

"זה הזמן להצטרף למהפכה ולהגיע עם החפץ חיים כסניגור ליום הכיפורים"

הרב שלום יכנס, ראש מערך שיעורי הדף היומי בהלכה באזור ירושלים, מספר על השיעורים החדשים שנפתחים בעשרת ימי תשובה.

יעקב א. לוסטיגמן

לא פחות מחצי יובל שנים, בוודאי שיזכה שיבוא החפץ חיים עמו לפני בית דין של מעלה, ויתחנן לפני מלך רם ונישא שיטה משפטו לחסד ולרחמים. "גם בלי החפץ חיים מדובר בסגולה נפלאה. הרי אמרו חכמנו ז"ל, בתנא דבי אליהו שכל השונה הלכות בכל יום מובטח לו שהוא בן עולם הבא. כידוע עולם הבא זה משהו שקשה להשיג הרבה יותר מעולם הזה. ומי שמובטח לו שהוא בן עולם הבא, בוודאי שגם בעולם הזה מצבו טוב יותר, ובוודאי מי שזוכה שכבר בעולם הזה הוא בן עולם הבא, אשריו ואשרי חלקו.

"לכן אני קורא לכל מי שקורא את הדברים הללו: אם אתה עדיין לא קובע שיעור ללימוד הדף היומי בהלכה, זה הזמן להצטרף. אם כבר זכית להיות בין הלומדים הלכה דבר יום ביומו יחד עם רבבות מעם ישראל, זה הזמן לצרף את החברים, את האחים, את המשפחה הקרובה והרחוקה.

"תאר לעצמך שגילית על מבצע מיוחד במסגרתו אפשר לקנות דירה בחצי המחיר, לא תמהר להודיע לאחים ולקרובים שלך שייגשו גם הם כדי לזכות במציאה המיוחדת הזאת? הדברים קל וחומר כשמדובר לא בדירה אחת, אלא בעולמות מלאים כל טוב, ולא משכן זמני שטוב לשמונים או תשעים שנה בעולם הזה, אלא לארמונות פאר והדר שיעמדו להם לנצח נצחים בעולם הבא. מי רואה את ההזדמנות הנפלאה הזאת ואינו מצטרף ומצרף גם את כל אוהביו?".

מהפכת הדף היומי בהלכה מעמיקה והולכת עם כל יום שעובר. שיעורים חדשים נפתחים כמעט מידי יום, ופעמים רבות נפחים מספר שיעורים ביום אחד. אם כך הם פני הדברים בימי חולין ושגרה, על אחת כמה וכמה בימים אלו, ימים אשר עליהם אמרו צדיקים כי הם בבחינת "במה יתרצה עבד אל אדוניו", כששערי שמים פתוחים, וכאשר גזר הדין מראש השנה תלוי ועומד עד יום הכיפורים.

הרב שלום יכנס. ראש מערך שיעורי הדף היומי בהלכה באזור ירושלים, מספר: "בשבועות שלפני ראש השנה כבר מתחיל להתגבר זרם הפניות לפתיחת שיעורי הדף היומי בהלכה, וכמובן שבעשרת ימי תשובה ההתעוררות נמשכת ואף מתעצמת".

לדבריו: "אנשים מחפשים זכויות בכל פינה. עם ישראל כולו עסוק בחיפוש אחר זכויות, מי בחסד, מי שבתפילה, מי בקבלה טובה, בכיבוד הורים וכדו'. כל אחד ואחד מחפש איך לשפר עמדות ולהגיע ליום הכיפורים כשבאמתחתו סגורים נוספים שימליצו עליו טוב, ויטו את דינו לחסד ולרחמים.

"מי לנו גדול ממרנא החפץ חיים לשמש כסניגור עבורנו ביום הדין? ובוודאי הוא שמי שמקבל על עצמו לעסוק בתורתו, ואף פותח שיעור כדי לזכות את הרבים בלימוד המשנה ברורה, ספר אשר מרנא החפץ חיים הקדיש לכתיבתו